

ΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΑΔΑΣ

Αθήνα, 2008

Η Ρ.Μ. εκπονούσα στο Paris VII διδακτορικό με θέμα τους καταυλισμούς των προσφύγων ανά την Ευρώπη στα τέλη Ιουλίου 2009 επισκέφθηκε την Ζούγκλα του Καλαί, συστάδα καταυλισμών ανά εθνότητα, μέσα σε δάσος κοντά στην υπόγεια διάβαση προς το Ντόβερ. Έφθασε εκεί μόλις τελείωνε επιχείρηση της γαλλικής αστυνομίας, ιδιαίτερα σκληρής, όπως μου λέει. Η αστυνομία αποχώρησε αφού είχε συλλάβει μερικούς πρόσφυγες διαφόρων εθνότητων και τότε η Ρ.Μ. άκουσε φωνές, αποδοκimasίες από πρόσφυγες: «Μαλάκα, μαλάκα». Πλησίασε έκπληκτη και συνάντησε Αφγανούς που είχαν μείνει για μήνες, μερικοί για χρόνια, στον περιώνυμο καταυλισμό των Αφγανών στην Πάτρα, κοντά στο λιμάνι.

Ο καταυλισμός αυτός εξαφανίσθηκε από προσώπου γης στις 12 Ιουλίου 2009. Η αστυνομία με πέντε διμοιρίες ΜΑΤ, εκπαιδευμένα σκυλιά, μπουλντόζες, δεκαπέντε φορτηγά και κλούβες, συνέλαβε καμιά εκατοστή εναπομείναντες πρόσφυγες, κατεδάφισε τα πρόχειρα από χαρτοκιβώτια και νάilon παραπήγματα και μια «από μηχανής φωτιά» επιτάχυνε την εκκαθάριση του χώρου του καταυλισμού. Έτσι η περιοχή με τα ακριβότερα οικόπεδα της Πάτρας προορισμένη για πολυκα-

Ο Βασίλης Λαδάς είναι δικηγόρος.

τοικίες με θέα την θάλασσα του Πατραϊκού, με ξακουστή δύση, ακόμη και ο Καβάφης την μνημονεύει σε πρόχειρο ημερολόγιό του, ελευθερώθηκε από το στίγμα, όπως έγραψαν οι τοπικές εφημερίδες την επομένη. «Το απόστημα έσπασε», ο τίτλος της μεγαλύτερης σε κυκλοφορία

Η είσοδος των ΜΑΤ έγινε την ώρα του όρθρου, ώρα 05:30. Την ώρα της κυριακάτικης λειτουργίας, ώρα 08:30 το πρωί είχε εξαφανισθεί. Την ώρα εκείνη αναφέρει το ημερολόγιο ότι διάβαζαν στις εκκλησίες το Ε κεφάλαιο του κατά Ματθαίον Ευαγγελίου. Δηλαδή την επί του όρους ομιλία. Μακάριοι οι πράοι, οι ειρηνοποιοί, οι πεινώντες και διψώντες για Δικαιοσύνη όσοι αγαπούν τον εχθρό περισσότερο και από τον αδελφό τους, κλπ, κλπ.

Πριν από την επέλαση της Αστυνομίας καθημερινές επιχειρήσεις της Αστυνομίας και συλλήψεις συρρίκνωσαν τον πληθυσμό του καταυλισμού. Ακόμη και την νύχτα προς την αυγή της 12ης Ιουλίου 2009 καμία εκατοπεννταριά πρόσφυγες εγκατέλειψαν τον καταυλισμό για να μην συλληφθούν. Οι επιχειρήσεις της αστυνομίας ήσαν καρμπόν με αυτή του Καλαί. Εξαναγκασμός με απειλές και βία των κατοίκων των καταυλισμών να τους εγκαταλείψουν ώστε η τελική έφοδος να γίνει όσο το δυνατόν πιο ανέξοδα και με λιγότερες επικοινωνιακές επιπτώσεις εις βάρος των αρχών .

Σχέδια και πολιτικές της «Ευρώπης Φρούριο» και «της μηδενικής ανοχής» έναντι των προσφύγων και των μεταναστών όπως θέλει αυτή τη χρονική συγκυρία, η Ευρώπη, τόσο του Μπερλουσκόνι όσο και του Γεώργιου Παπανδρέου που στον προεκλογικό του λόγο στην Πάτρα όψει των Ευρωεκλογών, Μάιο 2009, ανήγγειλε την μηδενική ανοχή έναντι παρανόμων μεταναστών και έδωσε έτσι πράσινο φως κι αυτός στο πογκρόμ.

Όμως ο καταυλισμός των Αφγανών, επί επτά περίπου χρόνια έγραψε ένα κεφάλαιο στο σύγχρονο έπος των αναπόφευκτων μεταναστεύσεων, στοίχειωσε τη συνείδηση της μικρομέγλης Πάτρας, αποκάλυψε παράνομες διαπλοκές εξουσίας και λαθρεμπορίου, ξεγύμνωσε συνειδήσεις, ευαισθητοποίησε πολίτες, η πόλη κοιτάχθηκε σε καθρέπτη αινιγματωδώς, διέδωσε επιπλέον και τη λέξη «μαλάκα» ανά την Ευρώπη μέσω των χιλιάδων προσφύγων που διέμεναν στον καταυλισμό πριν την κοπανήσουν στη Δύση. Πολλοί από αυτούς μιλούν με νοσταλγία για τις ημέρες που έζησαν στην Πάτρα στο μικρό αφγανικό χωριό του καταυλισμού. Δύο ζωγράφοι σπουδάζουν ήδη στο Παρίσι, ένας νεαρός ποιητής είναι στο Λονδίνο, ο Νουρ ελ Ντιν (ψευδώνυμο) που είχε φροντιστήριο Αγγλικών στον καταυλισμό είναι στο Λονδίνο, ο Σεβάχ στην Αυστρία.

Οι πρώτοι Αφγανοί ήρθαν στην Πάτρα περί το 2001, μιμούμενοι τους Κούρδους που στην δεκαετία του 1990 έστησαν τους δικούς τους καταυλισμούς σε δημόσιους

χώρους, κυρίως κοντά στο λιμάνι, σε σημεία που δεν έθιγαν άμεσα ιδιωτικά συμφέροντα. Οι Κούρδοι είχαν την συμπαράσταση και την συμπάθεια των Πατρινών, ως εχθροί των εχθρών και βοηθήθηκαν ποικιλοτρόπως από φιλόανθρωπους και μερικούς ιερωμένους. Έφευγαν για την Δύση ολόκληρες οικογένειες, παράνομα βέβαια, αλλά οι αρχές έκαναν τα στραβά μάτια, είτε γιατί οι εντολές ήσαν να αδειάζει το τοπίο, είτε γιατί ορισμένοι λιμενικοί έβλεπαν με συμπόνια το όλο θέμα, είτε γιατί άλλοι είχαν οικονομικές απολαβές. Έτσι άνθισε το λαθρεμπόριο με φορτηγατζήδες. Πολλοί πρόσφυγες έφευγαν επί πληρωμή, άλλοι κατάφεραν να φύγουν κρυφά κι ανέξοδα. Κι αυτό ακούστηκε .

Έτσι κατέφθασαν και οι Αφγανοί. Οι πρώτοι προέρχονταν από το βόρειο Αφγανιστάν, των Χαζάρα, των Τατζίκων και των Ουζμπέκων, φυλετικά και θρησκευτικά αντίθετων με τους Παστούν Ταλιμπάν. Οι Παστούν ήρθαν μετά τους δίδυμους πύργους της Νέας Υόρκης. Όλοι αυτοί ωθήθηκαν από τους Κούρδους μακριά από το Λιμάνι. Δεν τους ήθελαν στα πόδια τους οι Κούρδοι στο μοίρασμα του παράνομου ταξιδιού και της φιλανθρωπικής πίτας. Ένας από τους ηγέτες των Κούρδων, μάλιστα, μαχαίρωσε θανάσιμα ηγέτη των Αφγανών και καταδικάστηκε σε ισόβια. Οι Αφγανοί οδηγήθηκαν σε μια περιοχή που ακόμη δεν είχε δείξει σημάδια μεγάλης ανάπτυξης. Παρότι μεγαλοεργολάβοι προνοητικοί το 1990 είχαν πλειοδοτήσει σε αναγκαστικό πλειστηριασμό και είχαν κατοχυρώσει ως ιδιοκτησία τους 6300 τ.μ. εκεί δίπλα, που θα στηνόταν ο καταυλισμός. Ο καταυλισμός βόλευε και τις αρχές. Είχαν τους πρόσφυγες μαζεμένους και ελεγχόμενους από τους ηγέτες τους. Η περιοχή καλυπτόταν από δέντρα, υπήρχε ζωτικός χώρος γύρω για τις ανάγκες τους.

Από το 2002 -2003 λοιπόν σχηματίστηκε το χωριό με όλα τα κοινωνικά και τα οικονομικά χαρακτηριστικά ενός χωριού. Μια μικρή οικονομική μονάδα για εκμετάλλευση με την ιδιαιτερότητα να αποτελείται από έναν πληθυσμό που ενώ εγκαθίστατο ταυτόχρονα ήθελε να αποδράσει στη Δύση.

Τα χαρακτηριστικά της εκμετάλλευσης αυτών των ανθρώπων οφείλονταν σε αυτήν την ιδιαιτερότητα. Ήσαν υποχείρια των δικών τους και των Ελλήνων λαθρεμπόρων για την φυγή τους. Ταυτόχρονα τους πρόσφυγες τους συνέδεε κοινωνική αλληλεγγύη που απέβλεπε στην όσο το δυνατόν ανέξοδη φυγή τους προς την Δύση και στην διαμόρφωση του χωριού τους έτσι που να απεγκλωβίζονται από τους ηγέτες τους και να διατηρούν την αυτονομία τους. Αφενός μεν αναπαρήγαν θεσμούς των κοινωνιών τους στο Αφγανιστάν, αφετέρου απόβαλαν τις φυλετικές αντιθέσεις μπροστά στο κοινό τους σκοπό της παράνομης φυγής τους. Δεν κοντράριζαν τους Πατρινούς. Απέφευγαν να ωχλήσουν. Έκλεβαν όμως, ρεύμα

από τα καλώδια της ΔΕΗ ή νερό από τους αγωγούς του Δήμου και το κυριότερο πρόβαλαν την βούλησή τους για ελεύθερη διακίνηση στην Ευρώπη κάνοντας θέαμα την φυγή τους. Ήταν μία πολιτική πράξη. Έλεγαν: «Εμείς θέλουμε να φύγουμε, γι' αυτό κρεμιόμαστε στα κιγκλιδώματα του λιμανιού, γι' αυτό μπροστά σας πηδούμε μέσα στα φορτηγά να κρυφτούμε. Αφήστε μας να πάμε εκεί που θέλουμε».

Η δραστηριότητα για την φυγή, την επικίνδυνη ωστόσο, (δεκαπέντε τάφοι υπάρχουν στο Άνεκροταφείο νεκρών από πτώση, από φορτηγό ή ηλεκτροπληξία) επέδρασε στην πολιτικοποίησή τους είτε η φυγή τους γινόταν κρυφά η επί πληρωμή. Έτσι όταν κατά το 2007-2008 που ξεσηκώθηκε πόλεμος κατά του καταυλισμού από τις Αρχές της Πάτρας, τον Νομάρχη και τον Δήμαρχο, τους περιοίκους του καταυλισμού που αυξήθηκαν με τις ανεγειρόμενες κατά το 2004-2006 πολυκατοικίες και τους εργολάβους των 6.300 τ.μ. που αποφάσισαν να κτίσουν και διάφορους επαγγελματίες καφέ και ρεστοράν της περιοχής εύκολα δέθηκαν οι νεαρότεροι των προσφύγων σε κοινούς πολιτικούς στόχους με τους αλληλέγγυους των κινημάτων υποστήριξης.

Ο πόλεμος λοιπόν κατά του καταυλισμού πήρε μεγάλες διαστάσεις το φθινόπωρο του 2007 όταν ο καταυλισμός και το λιμάνι προσέλκυσαν μεγάλο αριθμό μεταναστών, ίσως και 1500 άτομα. Αν δεν έφευγαν είχαν ένα μέρος να κοιμηθούν και να περιμένουν. Πολλοί από τους κατοίκους του καταυλισμού άλλωστε παρέμεναν _εκεί είτε γιατί είχαν οικονομικά συμφέροντα στον καταυλισμό είτε γιατί η διαμονή στοίχιζε λιγότερο από την διαμονή στην Αθήνα. Τα δρομολόγια Αθήνα Πάτρα με αυτοκίνητο ομοεθνών (με εισιτήριο) ήσαν συχνά.

Φθινόπωρο 2007 οι αρχές αντί να οργανώσουν ένα χώρο φιλοξενίας εντός της πόλεως για τους πρόσφυγες (κι ας φύλαγαν το λιμάνι όσο ήθελαν) πρότειναν τη σκούπα. Για την ακρίβεια, την μπουλντόζα και τα σκαπτικά μηχανήματα. Στο πίσω μέρος του μυαλού η φωτιά, για μεγαλύτερη ακρίβεια η πολεοδομική φωτιά. Η στάση αυτή των τοπικών αρχών στιγμάτισε την πόλη. Διότι η σκούπα, η μπουλντόζα, η φωτιά θα έλυne μεν το πρόβλημα των εργολάβων, περιοίκων και επαγγελματιών (νόμιμο ωστόσο και υπαρκτό αφού ο καταυλισμός ανδρών χωρίς αποχέτευση και νερό έζεχνε στην κυριολεξία) δεν θα έλυne όμως το πρόβλημα της διακίνησης προς την Ευρώπη αφού οι περισσότεροι πρόσφυγες έφευγαν κρυφά τράνζιτ κρυμμένοι σε φορτηγά από την Αθήνα. Το πογκρόμ δεν θα μείωνε τους πληθυσμούς των μεταναστών στην Ελλάδα απλώς θα «καθάριζε» μια περιοχή χωρίς να ληφθούν υπόψη στοιχειώδεις συνταγματικές και ηθικές αρχές βοήθειας προς τους μειονεκτούντες και τους ικέτες.

Ο Δήμαρχος της πόλης (κάποτε υπουργός Αθλητισμού) Νοέμβρη του 2007 εμφανίστηκε σε συγκέντρωση περιοίκων του καταυλισμού με σύνθημα «το όνειρο του μετανάστη δεν θα γίνει εφιάλτης για την πόλη» και με πανό μια παλάμη σε κίτρινο φόντο να γράφει «stop». Το ίδιο ακριβώς πανό που χρησιμοποιούσαν τα μέλη του σωματίου συγγενών των δολοφονηθέντων από την 17η Νοέμβρη. Συνειρμικά εξομοίωνε τους μετανάστες με κίνδυνο τρομοκρατίας. Ο Δήμαρχος ανήκει στο ΠΑΣΟΚ, το ίδιο κι ο Νομάρχης.

Από τον Οκτώβρη λοιπόν του 2007 μέχρι και το καλοκαίρι του 2008, οι πρόσφυγες αντιμετώπισαν σκληρότατη αντιμετώπιση. Συμμετείχε εναντίον τους και η Χρυσή Αυγή με παρακρατικό ρόλο. Πέτυχαν όμως μαζί με τους αλληλέγγυους δυο μεγάλες νίκες.

Στις 22 Γενάρη 2008 ύστερα από αίτηση των δύο μεγαλοεργολάβων η Πολεοδομία έκρινε πως ο καταυλισμός αποτελούσε συγκρότημα αυθαίρετων κτισμάτων (σαν τις αυθαίρετες βίλες στην Πεντέλη, Πάρνηθα κι αλλού) κι έπρεπε να κατεδαφισθεί. Στις 23 Γενάρη εφορμούν μπουλντόζες, κατεδαφίζουν πέντε-έξι παράγκες και οι αρχές προειδοποιούν ότι σε δέκα ημέρες θα πρέπει να έχει εγκαταλειφθεί ο καταυλισμός διότι θα κατεδαφισθεί. Ήδη ο Τύπος της Πάτρας ταυτισμένος πλήρως με την ιδέα του πογκρόμ προπαγάνδιζε με κάθε τρόπο την κατεδάφιση του καταυλισμού. Στις 29 Γενάρη, όμως, πραγματοποιείται στην Πάτρα η μεγαλύτερη διαδήλωση που έχει ζήσει η πόλη. Χίλιοι με χίλιοι πεντακόσιοι πρόσφυγες πλαισιωμένοι με άλλους τόσους Πατρινοί αλληλέγγυους διαδηλώνουν στην πόλη με συνθήματα «Άσυλο», «Όχι στον ρατσισμό». Η πρωτοβουλία για την διαδήλωση με την συμμετοχή των Αφγανών ανήκε στην αντιεξουσιαστική κίνηση Πάτρας. Οι θεσμικοί του Σύριζα είχαν επιφυλάξεις ως προς την παρουσία των Αφγανών στην διαδήλωση. Η πορεία κινήθηκε σε δρόμους με στοές στα πεζοδρόμια, όπου από το 1880 μέχρι και 1922 κοιμόντουσαν στρωματσάδα Έλληνες, Σλάβοι, Αλβανοί ακόμη και Άραβες και Ισραηλίτες υποψήφιοι μετανάστες για την Αμερική. Η διαδήλωση συμβόλισε την πόλη ως σταθμό στην αέναη μετανάστευση, παράνομη ή νόμιμη. Την άλλη ημέρα οι εφημερίδες έγραψαν ότι πλέον το σχέδιο για την κατεδάφιση του καταυλισμού εγκαταλείπεται.

Στις 9 Μαΐου 2008 στην Πολεοδομία Αχαΐας εκδικάζεται ένσταση της κίνησης υποστήριξης μεταναστών κατά της απόφασης κατεδάφισης του καταυλισμού. Τα μέλη της κίνησης υποστήριξης (Σύριζα και εξωκοινοβουλευτικοί), αντιδικούν με τους δύο εργολάβους και τους περιοίκους. Η αντιδικία ήταν ήρεμη και αρκούντως πολιτισμένη. Η απόφαση της Πολεοδομίας ήταν η δεύτερη μεγάλη νίκη των προσφύγων. Αποφασίσθηκε ότι αποτελεί κατάχρηση δικαιώματος της Πολιτείας να κατεδαφίσει έναν

καταυλισμό που καλύπτει ανάγκες ανθρώπων από εμπόλεμες χώρες που χρήζουν προστασίας. Έδειχνε την δημιουργία πριν χώρου φιλοξενίας όπως είχε υποδείξει τον Φεβρουάριο 2009 ο «συνήγορος του Πολίτη». Έτσι τα καλυβάκια παρέμεναν ζωντανά και με βούλα διοικητικής αποφάσεως η οποία δεν ανετράπη με Έφεση.

Τον Μάιο 2008 οι αντιεξουσιαστές διοχετεύουν νερό από αγωγό στον καταυλισμό και τοποθετούν έξι ντουζιέρες. Η κίνηση των θεσμικών βοηθά ώστε να κατασκευαστεί υποτυπώδης αποχέτευση. Οι περίοικοι αντιδρούν. Μηνύουν την επιτροπή της Πολεοδομίας για παράβαση καθήκοντος. Καταφεύγουν ακόμη και στον εισαγγελέα τότε του Αρείου Πάγου. Ωστόσο, στον καταυλισμό έπνεε αεράκι αισιοδοξίας σαν τον δυτικό άνεμο που δροσίζει τα καλοκαίρια την Πάτρα, ερχόμενο από το Ιόνιο περνώντας από το Μεσολόγγι και το καλυβάκι του Διονύσιου Σολωμού.

Οι νίκες και η σύνδεση των προσφύγων με αλληλέγγυους αλλάζει την κατάσταση στον καταυλισμό. Τέλη Ιουνίου 2008 απαλλάσσονται από ένα σκληρό ηγέτη και αρχίζουν να πραγματοποιούν συνελεύσεις για την διοίκηση του καταυλισμού. Ο ηγέτης αυτός φέρεται πως διέταξε βιασμό ως πράξη αυτοδικίας εις βάρος μετανάστη που κατηγορήθηκε πως βίασε άλλον μετανάστη.

Τον Αύγουστο 2009 πραγματοποιείται το No Borders Camp στην πλαζ σε απόσταση 1000 μέτρων από τον καταυλισμό. Συναυλίες, διαδηλώσεις, πέταγμα χαρταετών. Υπήρχε αισιοδοξία και ήδη από την κυβέρνηση είχε ανακοινωθεί πρόθεση δημιουργίας χώρου φιλοξενίας και η περιφέρεια φροντίζει αμειβόμενο κλιμάκιο των γιατρών χωρίς σύνορα να εγκατασταθεί στον καταυλισμό.

Ωστόσο από τότε αφανώς είχε αρχίσει η αντίστροφη μέτρηση. Τα ΜΜΕ έδειχναν ότι ουδείς εκ των πολιτών δεχόταν οργανωμένο καταυλισμό στην περιοχή του. Διότι τάχα θα ανέβαζε την εγκληματικότητα. Ο Δήμαρχος, ο Νομάρχης (του ΠΑΣΟΚ) συμπαραστέκονται σε όσους αντιδρούν. Ο Δήμαρχος κάνει σημαία μια περίεργη ερμηνεία του νόμου 3386/2005 για τους μετανάστες. Υποστηρίζει ότι σύμφωνα με τον νόμο αυτό απαγορεύεται κάθε βοήθεια προς μετανάστες χωρίς χαρτιά. Αγνοούσε το άρθρο 2 του νόμου που αναφέρει ρητά ότι η ισχύς του Νόμου δεν αφορά τους πρόσφυγες (από εμπόλεμες χώρες), όσους ζητούν άσυλο κι όσους έχουν ανάγκη προστασίας. Τα Δικαστήρια εφαρμόζοντας τον Νόμο σε περιπτώσεις που τίθενται ενστάσεις αποφαινόμενοι πως οι πρόσφυγες δεν παρανομούν που δεν έχουν χαρτιά αφού δεν είναι δυνατόν να έχουν. Ο Δήμαρχος δεν ενδιαφέρεται για τις αποφάσεις αυτές. Τα Μέσα προβάλλουν συνεχώς κατακριτές του καταυλισμού και βίντεο με τους πρόσφυγες κρεμασμένους στα κιγκλιδώματα του λιμανιού και εφορμήσεις σε φορτηγά για να κρυφτούν.

Ανάμεσα στα επιχειρήματά των καλεσμένων στα τηλεοπτικά Μέσα κυριαρχεί το εξής: Αν θέλουν να μείνουν εδώ ας δουλέψουν κι ας μην κοπροσκυλιάζουν στον καταυλισμό και κρεμασμένοι στα κιγκλιδώματα. Εννοούν να δουλέψουν καίτοι δεν έχουν νόμιμα χαρτιά, καίτοι το απαγορεύει ο Νόμος 3386/2005. Αυτό γίνεται άλλωστε σε όλη την Ελλάδα. Όσοι δουλεύουν, όπως δουλεύουν με μεροκάματα πείνας, έχουν την προστασία των προϊόντων που παράγουν και ο Νόμος 3386/2005 ως «θετικό δίκαιο» κατασχύεται από το θείο Δίκαιο των οικονομικών μας αναγκών. Έτσι οι παράνομοι προστατεύονται από την «αγία φράουλα», την «αγία σταφίδα», το «άγιο καρπούζι».

Αναθαρρυσμένοι ωστόσο οι πρόσφυγες από την συμπαράσταση και την διαπίστωση ότι η αντίδρασή τους ακούγεται διαδηλώνουν βίαια όταν αδικούνται. Έτσι έγινε τον Σεπτέμβριο 2008 όταν λιμενικός έδειρε ανελέητα πρόσφυγα που επιχειρούσε να κρυφτεί σε φορτηγό, και τον Μάρτιο 2009 όταν ανήλικος πρόσφυγας χτυπήθηκε από φορτηγό εκ προθέσεως όταν επιχειρήσει να κρυφτεί σε άλλο κινούμενο φορτηγό. Κινδύνεψε να πεθάνει. Οι πρόσφυγες επιτέθηκαν στην Αστυνομία, κατέλαβαν τον δημόσιο δρόμο έξω από τον καταυλισμό και άναψαν φωτιές αντιγράφοντας τις σκηνές του Δεκέμβρη 2008.

Η πρώτη νίκη των εχθρών του καταυλισμού κι οποιουδήποτε νόμιμου καταυλισμού ήρθε τον Νοέμβριο 2008. Τότε η Αστυνομία συνέλαβε λιμενικούς και φορτηγατζήδες υπεύθυνους για παράνομη μεταφορά. Παιρατήθηκε ο Λιμενάρχης και η νέα διοίκηση φέρεται να αυξάνει μέτρα κατά του λαθρεμπορίου. Ο Οργανισμός Λιμένος Πατρών τοποθετεί συρματοπλέγματα στα κιγκλιδώματα του Λιμανιού.

Το Φθινόπωρο του 2008 μερίδα περιοίκων σχηματίζει σύλλογο με επωνυμία «Πόλις Εάλω». Η γραφικότητα του ρατσισμού που εκπέμπει ο τίτλος γίνεται ασμένως αποδεκτή από τα Μέσα και οι εκπρόσωποι του συλλόγου βρίσκουν ευμενή αποδοχή στα παράθυρα. Εκεί μιλούν για κινδύνους εγκληματικότητας και επιδημιών. Και τα δύο αυτά, από την Αστυνομία και τους γιατρούς του Νοσοκομείου, είχαν βρεθεί από ανύπαρκτα έως και μηδαμινά. Ναι, ο καταυλισμός ωχλούσε δικαιολογημένα αλλά δεν δημιουργούσε κινδύνους, ούτε εγκληματικότητας, ούτε επιδημιών.

21 Γενάρη 2009 πιάνει φωτιά ο καταυλισμός. Η αιτία άγνωστη. Αμέσως οι περίοικοι βγήκαν στα «παράθυρα» και ζητούσαν την ίδια νύχτα την άμεση απομάκρυνση των προσφύγων. Οι πυροσβέστες έκαναν την δουλειά τους και κάηκε μόνο μικρό μέρος του καταυλισμού.

Η δεύτερη νίκη κατά του καταυλισμού έρχεται από την Ιταλία. Όσοι συλλαμβάνονται κρυφά στα αμπάρια και στα φορτηγά επαναπροωθούνται στην Πάτρα. Η δίοδος λοιπόν από την Πάτρα προς Ιταλία δεν είναι τόσο ασφα-

λής. Βρίσκεται λοιπόν άλλος δρόμος φυγής, μέσω Βουλγαρίας ή από το αεροδρόμιο Βενιζέλος. Τα λεφτά είναι περίπου τα ίδια.

Αυτά κι η συνεχής ομοβροντία του Τύπου κατά του παρείσακτου καταυλισμού και του οποιουδήποτε οργανωμένου χώρου φιλοξενίας, συρρικνώνει από την Άνοιξη του 2009 τον πληθυσμό του καταυλισμού. Οι νέοι Αφγανοί που είχαν δεθεί με τους αλληλέγγυους φεύγουν σιγά σιγά με κάθε τρόπο για την Ευρώπη και ο καταυλισμός περνά πάλι στα χέρια ηγετών με καλές διαθέσεις προς την Αστυνομία.

Στις 24 Απριλίου από το Πλημμελειοδικείο της Πάτρας εκδίδεται μια μοναδική απόφαση. Είχε συλληφθεί μια οικογένεια Αφγανών, νέοι, δάσκαλοι με τα τρία παιδιά με πλαστά διαβατήρια. Το Δικαστήριο αποφαινεται ότι το αδίκημα της χρήσεως πλαστών εγγράφων είναι ήσσονος σημασίας μπροστά στο αγαθό που διαφύλασσαν οι γονείς. Τα παιδιά τους, που είχαν ανάγκη προστασίας να μεγαλώσουν υγιή και με εκπαίδευση. Οι γονείς αθώοι. Αν δει κανείς την απόφαση κάτω από τις γραμμές βλέπει τον κόλαφο κατά της χώρας μας. Η απόφαση λέει ότι η οικογένεια έφευγε από την Ελλάδα με πλαστά διαβατήρια για το καλό των παιδιών τους που στην Ελλάδα δεν μπορούσε να εξασφαλιστεί.

Στις 25 Απριλίου 2008 η απόφαση ανακοινώνεται στον υπουργό Εσωτερικών κ. Παυλόπουλο σε συνεδρίαση στα γραφεία της Περιφέρειας σχετική με την τύχη του καταυλισμού. Ο υπουργός, δείχνει αποφασισμένος να λύσει το πρόβλημα και για το καλό των μεταναστών και των περιόικων, ανακοινώνει δημιουργία οργανωμένου καταυλισμού νοτιοανατολικά της Πάτρας σε εγκαταλειμμένο στρατόπεδο. Δεν θα γίνει ποτέ. Οι περίοικοι του στρατοπέδου αντέδρασαν. Προειδοποίησαν ότι θα χτυπήσουν τις καμπάνες των ορθόδοξων εκκλησιών σε λαϊκό συναγερμό όταν εμφανισθούν τα συνεργεία. Επικεφαλής τους οι διαμερισματικοί σύμβουλοι του ΠΑΣΟΚ. Σε όλο τον πόλεμο οι δεξιοί της Κυβέρνησης εφέροντο πιο ανθρώπινα από τους Πασοκατζήδες των τοπικών κοινωνιών.

Η τρίτη νίκη του καταυλισμού και η κυριότερη ήταν η δήλωση του Γεωργίου Παπανδρέου περί μηδενικής ανοχής. Αυτό παραμονές Ευρωεκλογών. Έτσι μετά τις Ευρωεκλογές άρχισε το σχέδιο «σαλάμι». Κάθε μέρα η Αστυνομία εισερχόταν στον καταυλισμό για συλλήψεις. Το ηλεκτρικό κόπηκε.

Την εβδομάδα πριν την φωτιά οι συλλήψεις ήσαν καθημερινές. Οι κεφαλαιούχοι του καταυλισμού (οι ηγέτες δηλαδή που είχαν άκρες) την κοπάνησαν. Όλοι ήξεραν πια το σημείο μηδέν (zero). Ήταν η 12η Ιουλίου 2009.

Για την νομιμοφάνεια του πογκρόμ προηγήθηκε αλληλογραφία Νομάρχη-Περιφερειάρχη. Ο Περιφερειάρχης

ρωτά τον Νομάρχη ως προς την βούλησή του για το γκρέμισμα του καταυλισμού. Ο Νομάρχης εγκρίνει την κατεδάφιση.

Η απόφαση αυτή του Νομάρχη είναι παράνομη. Αρμόδια για την κατεδάφιση οποιουδήποτε αυθαιρέτου (ακόμη και του Μαγγίνα) είναι η Πολεοδομία. Η Πολεοδομία όμως είχε αρνηθεί την κατεδάφιση. Η Περιφέρεια και η Νομαρχία παρέκαμψαν παρανόμως (σε αγαστή συνεργασία για πρώτη φορά) την Πολεοδομία. Ο Νομάρχης δεν έχει αρμοδιότητα να αποφασίσει για κατεδάφιση αυθαιρέτων. Ο Νόμος 267/1998 είναι σαφής. Το μόνο που δύναται είναι να εγκρίνει το κονδύλιο της κατεδάφισης που επιβλέπει πάντα και εκτελεί ο Πολεοδομία και αν δεν έχει διαθέσιμα οικονομικά μέσα να τα ζητά από την Περιφέρεια.

Η προσχηματική αλληλογραφία Νομάρχη-Περιφερειάρχη (το πρώτο γράμμα του Νομάρχη, το μεσημέρι η απάντηση του Περιφερειάρχη) έγινε για να καλυφθεί η παρανομία. Δείχνει όμως, κατάχρηση εξουσίας και παράβαση καθήκοντος.

Όσο για την φωτιά κατηγορήθηκε ένας Αφγανός ότι την έβαλε. Ουδείς τον είδε να ανάβει την φωτιά. Ο ίδιος κατέθεσε ότι όταν άναψε η φωτιά αυτός ήταν σε άλλη καλύβα για να πάρει ένα τέντζερη που είχε ξεχάσει εκεί. Ένα βίντεο που υπάρχει στην δικογραφία τον δείχνει όντως να τρέχει με το τεντζεράκι. Την φωτιά, λένε οι Αφγανοί, την έβαλε η Αστυνομία για να καεί και το τζαμί χωρίς αντίδραση. Η φωτιά αυτή εκτός από το θόρυβο για τι τζαμί εξοικονόμησε και δαπάνες. Η σκούπα τελείωσε γρηγορότερα και δεν χρειάστηκαν φορτηγά για την μεταφορά των μπαζών.

Η πόλη τώρα δεν έχει τους βαρβάρους. Είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη; Το λιμάνι είναι μαντρωμένο. Οι περιπατητές παρά την απουσία των προσφύγων δεν αυξήθηκαν. Όμως κάθε μέρα φεύγουν κρυφά ακόμη και τώρα από το λιμάνι κρυμμένοι σε φορτηγά ή σε τροχόσπιτα. Οι συλλήψεις συνεχίζονται. Το ποτάμι της προσφυγιάς ούτως ή άλλως ρέει προς την Δύση.

Πώς θα μας σκέφτονται οι χιλιάδες που έχουν περάσει από την Πάτρα; Ύστερα από είκοσι χρόνια τα παιδάκια των δασκάλων από την Χεράτ που θα βρίσκονται; Το πιο μικρό ένα ζωηρό κοριτσάκι που έτρεχε όπου έβλεπε παιχνίδια κι ορμούσε να θηλάσει από την μάνα του όταν κουραζόταν, τις τρεις μέρες που έμειναν εδώ φιλοξενούμενοι από τους αντιεξουσιαστές, θα επιστρέψει μια μέρα στην πόλη;

Όταν μετά την επίσκεψη στο Καλαί η Ρ.Μ. διάβασε ολοκληρωμένη την διδακτορική της διατριβή στους επιβλέποντες καθηγητές και μίλησε για τα χαρτόσπιτα, την θεαματική φυγή, τους θανάτους, την Άνοιξη της πολιτικοποίησης των Αφγανών στα 2008, μια καθηγήτρια της είπε:

«Σαν ταινία του Αγγελόπουλου μοιάζουν αυτά». Μόνο που αντί για το καθαρτήριο χιόνι του ουρανού των ταινιών του Αγγελόπουλου, εδώ έχουμε φωτιά. Ίσως η ίδια φωτιά που έκαψε ενάμιση μήνα μετά πευκόφυτες πλαγιές στην Αττική για να τις μετατρέψει σε οικόπεδα με θέα.

Υστερόγραφο

21 Σεπτέμβρη 2009. Τα αστυνομικά τμήματα της περιοχής από Αιτωλοακαρνανία μέχρι Ηλεία στα κρατητήρια «φιλοξενούν» Αφγανούς που συλλήφθηκαν προ και μετά πογκρόμ. Τα κρατητήρια δεν έχουν καν παράθυρα, δεν αυλίζονται όπως στις φυλακές και οι πρόσφυγες είναι στοιβαγμένοι δέκα-δέκα σε λίγα τετραγωνικά μέτρα. Δεν έχουν διαπράξει ποινικό αδίκημα που απαιτεί φυλάκιση. Απλώς τελούν υπό διοικητική απέλαση. Είναι για μήνες

βουβοί, βρώμικοι και νηστικοί. Και οι αστυνομικοί που τους φυλάνε έχουν απηυδήσει για την παρανομία που τελείται. Κατά τα άλλα προχωράμε εμπρός.

Ωστόσο τα πράγματα δεν είναι και τόσο μαύρα στην Πάτρα. Είναι ακριβώς όπως σε όλη την Ελλάδα. Σφυγμομέτρηση την Άνοιξη του 2009 έδειξε ότι ένα ποσοστό των Πατρινών 27% θέλουν οργανωμένο καταυλισμό φιλοξενίας προσφύγων μέσα στην πόλη ενώ ένα 70% δεν πιστεύουν ότι οι πρόσφυγες ανεβάζουν την εγκληματικότητα. Άρα πολλοί από όσους δεν θέλουν οργανωμένο καταυλισμό στην πόλη απλώς δεν θέλουν να χαλάσει η ζαχαρένια τους. Αν τα Μέσα είχαν διαφορετική στάση ασκώντας έναν υποτυπώδη έστω διαπαιδαγωγικό ρόλο θα ήμασταν πολύ καλύτερα.